

567	شماره چاپ
65	شماره سابقه چاپ
57	شماره ثبت

دوره دوازدهم - سال دوم
تاریخ چاپ 1404/09/19

گزارش یک شوری

تاریخ 1404/09/14

گزارش کمیسیون عمران به مجلس شورای اسلامی

طرح اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان که به این کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده بود، در جلسه مورخ 1404/07/25 با حضور کارشناسان و مسئولان دستگاه‌های اجرایی ذیربط و کارشناسان معاونت قوانین مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با اصلاحاتی در متن به تصویب رسید. اینک گزارش آن در اجرای ماده (143) قانون آیین‌نامه داخلی تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود.

رئیس کمیسیون عمران
محمدرضا رضایی

باسمه تعالی
طرح اصلاح قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان

ماده 1- ماده (۱) قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374/12/22 به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 1- در این قانون، عبارات و اصطلاحات در معانی مشروح ذیل به کار می‌روند:

- 1 - عضو حقیقی: اشخاص حقیقی دارای پروانه مهندسی که با دارا بودن تمامی شرایط مندرج در این قانون، می‌توانند عضو سازمان نظام مهندسی ساختمان یکی از استان‌ها شوند.
- 2 - عضو حقوقی: شرکت سهامی خاص که بر اساس قانون تجارت و تمامی شرایط مندرج در این قانون تشکیل می‌شود و فعالیت آنها مرتبط با رشته‌های موضوع این قانون است.
- 3 - پروانه مهندسی: سندی است که در راستای اجرای این قانون به اعضای سازمان پس از رعایت و الزامات و احراز شرایط مقرر در این قانون، اعطاء می‌گردد.
- 4 - مهندس حرفه‌ای: به عضو حقیقی یا حقوقی دارای پروانه مهندسی اطلاق می‌شود.
- 5 - کارنامه حرفه‌مندی: پرونده‌ای است که مشتمل بر سوابق فعالیت‌های حرفه‌ای هر مهندس حرفه‌ای است و توسط سازمان تهیه و به روز رسانی می‌شود.
- 6 - پایه: درجه‌ای است که با هدف سطح‌بندی و تعیین رتبه‌های مختلف تجربه، مهارت و صلاحیت مهندسان در یک رشته خاص به تشخیص وزارت راه و شهرسازی در پروانه مهندسی درج می‌شود.
- 7 - پیمانکار (مجری/سازنده): مهندس حرفه‌ای است که تمام یا بخشی از اجرای ساختمان را بر اساس مفاد پروانه ساختمانی صادره، نقشه‌های مصوب، محاسبات فنی ضمیمه آن و مقررات ملی ساختمان ایران برعهده دارد.
- 8 - ناظر: مهندس حرفه‌ای است که در حدود صلاحیت مندرج در پروانه مهندسی، بر اجرای صحیح عملیات اجرایی ساختمان نظارت دارد.
- 9 - ناظر مقیم: ناظر دارای پروانه مهندسی فعال است که به منظور نظارت مستقیم بر طرح (پروژه)‌های ساختمانی در تمام اوقات انجام کار احداث، در محل ساختمان حضور دارد.
- 10 - طراح (محاسب): مهندس حرفه‌ای است که در حدود صلاحیت مندرج در پروانه مهندسی، خدمات طراحی یا محاسباتی ساختمان را انجام می‌دهد.
- 11 - کارفرما (صاحب کار): مالک حقیقی یا حقوقی یا مأذون از طرف آنان (به استناد وکالتنامه رسمی معتبر) است که تقاضای صدور پروانه یا مجوز برای انجام عملیات ساختمانی را از مراجع ذی‌ربط قانونی می‌نماید و واگذارکننده خدمات مهندسی و اجرای ساختمان به مهندس حرفه‌ای می‌باشد.
- 12 - شناسنامه فنی و ملکی: سندی است شامل اطلاعات ملکی، عمومی و فنی بخش‌های آشکار و پوشیده اجزای ساختمان و بیانگر کیفیت و رده‌بندی آن و تمام احکام و آرای قانونی که در فرآیند احداث ساختمان از زمان صدور پروانه تا پایان کار بر اساس نقشه‌های چون‌ساخت به صورت گام به گام تهیه و تدوین می‌شود و باید توسط تمامی مهندسان حرفه‌ای عهده‌دار انجام خدمات مهندسی و اجرای ساختمان، رئیس سازمان نظام مهندسی ساختمان استان و بالاترین مقام مرجع صدور پروانه یا مجوز عملیات ساختمانی تأیید و امضا شود.
- 13 - خدمات مهندسی ساختمان: شامل انجام هر نوع فعالیت در تمامی زمینه‌های طراحی، محاسبه، اجراء، نظارت، پایش (کنترل) و بازرسی، خدمات سنجش و آزمایشگاهی، آموزش و سایر امور فنی و تخصصی در حوزه عملیات ساختمانی شامل تخریب، خاکبرداری، خاکریزی، گودبرداری، حفاظت گودبرداری و پی‌سازی، توسعه، تعمیر و نگهداری، تعمیر اساسی و مقاوم سازی، بهسازی، بازسازی، نماسازی، محوطه سازی و مدیریت ساخت که در انجام آن باید اصول و ضوابط فنی و مهندسی ساختمان و مقررات ملی ساختمان ایران رعایت شود.
- 14 - پایش (کنترل) ساختمان: مجموعه اقدامات اداری و اجرایی و نظارتی شهرداری‌ها و سایر مراجع صدور پروانه و مهندسان حرفه‌ای است که برای رعایت مفاد این قانون، اصول و ضوابط فنی و مهندسی، ضوابط شهرسازی و مقررات ملی ساختمان ایران اعمال می‌شود.
- 15 - مرجع صدور پروانه یا مجوز عملیات ساختمانی: شهرداری، دهیاری، بخشداری، فرمانداری، شرکت عمران شهر جدید، شرکت شهرک‌های صنعتی، سازمان منطقه ویژه اقتصادی و سازمان منطقه آزاد تجاری-صنعتی است که

وظیفه صدور پروانه ساختمان، تفکیک، پایش (کنترل) و نظارت بر نحوه استفاده از زمین، ساختمان و احداث هرگونه ساختمان و تأسیسات و سایر اقدامات مربوط به توسعه و عمران در محدوده جغرافیایی ذیربط را با رعایت قوانین بالادستی، ضوابط شهرسازی و مقررات ملی ساختمان ایران برعهده دارد.

16 - ضوابط شهرسازی: مجموعه قوانین و مقررات حاکم بر طرحهای مصوب شهری و روستایی، مصوبات شورای عالی شهرسازی و معماری ایران.

17 - نگهداشت ساختمان: مجموعه اقداماتی است که برای بازرسی، نگهداری و تعمیر ساختمان برای تداوم بقاء و شرایط بهره‌دهی در دوران بهره‌برداری ساختمان لازم است.

18 - ساختمان: هرگونه مستحذاتی است که با هر نوع رده‌بندی و کاربری اعم از مسکونی، تجاری و صنعتی در کشور ساخته می‌شود و ممکن است شامل چند واحد مجزا باشد.

19 - ذینفع ساختمان: حسب مورد به مالک، متولی، بهره‌بردار یا مأذون از طرف آنان (به استناد وکالتنامه رسمی معتبر) می‌گویند که دارای اختیار دخل و تصرف در ساختمان است.»

ماده 2- در بند (1) ماده (2) قانون، قبل از واژه «اسلامی» عبارت «ایرانی و» و در بند (6) ماده (2)، بعد از واژه «حرفه‌ها» عبارت «و توسعه و ترویج اخلاق حرفه‌ای» اضافه می‌شود.

ماده 3- در ماده (3) قانون، عبارت «غیردولتی حرفه‌ای بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر آن سازمان‌ها می‌باشند.» جایگزین عبارت «غیرانتفاعی بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر مؤسسات غیرانتفاعی می‌باشند.» می‌شود.

ماده 4- ماده (4) قانون و تبصره‌های آن به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 4 - فعالیت کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی در امور حرفه‌ای و فنی بخش‌های مختلف ساختمان و شهرسازی و ارائه خدمات مهندسی ساختمان در قلمرو جغرافیایی کشور شامل شهرها، شهرهای جدید، شهرکها، مناطق آزاد تجاری صنعتی و اقتصادی و ویژه اقتصادی و روستاها با کاربری‌های متفاوت اعم از مسکونی، صنعتی، تفریحی و احداث تمامی ساخت و سازها و تأسیسات خصوصی در محدوده، حریم و خارج از حریم شهرها در حوزه شمول این قانون و احراز صلاحیت حرفه‌ای است.

تبصره 1 - صلاحیت حرفه‌ای در مورد معماران تجربی از طریق «پروانه مهارت تجربی»، کاردان‌ها از طریق «پروانه کاردانی» و اعضای حقیقی از طریق «پروانه مهندسی» احراز می‌شود. مرجع تشخیص، تعیین حدود صلاحیت و صدور آنها وزرات راه و شهرسازی است.

صلاحیت حرفه‌ای در مورد کارگران ماهر از طریق «پروانه مهارت فنی» احراز می‌شود و مرجع تشخیص و صدور آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشد.

تبصره 2 - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیر ایرانی مجاز جهت انجام خدمات موضوع این قانون، باید پروانه مهندسی موقت دریافت نمایند.

تبصره 3 - از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، کلیه اشخاص حقیقی شاغل در دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده 5 قانون خدمات کشوری مصوب 1386/7/8 و شاغل تمام وقت در سایر بخش‌ها، امکان فعالیت به عنوان پیمانکار (مجری/ سازنده) یا نماینده آن، در فرآیند احداث ساختمان‌ها را ندارند.

تبصره 4 - وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون با همکاری سازمان، آیین‌نامه‌های ذیل را تهیه نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند:

الف) آیین‌نامه حدود صلاحیت کاردان‌های فنی و معماران تجربی در ارائه خدمات مهندسی ساختمان

ب) آیین‌نامه «نحوه ورود به حرفه و دریافت، نگهداشت و ارتقای پروانه مهندسی حرفه‌ای» مشتمل بر تعیین شرایط فرآیند نحوه تعلق پروانه مهندسی به اعضای حقیقی از کمترین پایه، میزان سابقه کار مفید برای ارتقاء آن، ترتیبات

آزمون‌ها، صدور، تمدید، تعلیق، ابطال، صدور المثنی، تعویض و تغییر مدارک و هزینه‌های مربوطه، حدود صلاحیت و ظرفیت فعالیت آنان، شرح خدمات رشته‌های موضوع این قانون، انواع مدارج و محتوای پروانه مهندسی برای اعضای حقیقی، ترتیب انتخاب اعضای هیأت‌های آزمون و وظایف و مسئولیت‌های آنها، شرایط کارآموزی، رسیدگی به اعتراضات متقاضیان پروانه‌های مهندسی مذکور و اتخاذ تصمیم در مورد آنها.

پ) آیین‌نامه تشخیص، ارزیابی، احراز، تعیین حدود و صلاحیت پروانه مهندسی اعضای حقوقی در سامانه جامع هوشمند و در چارچوب نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور.

ت) آیین‌نامه نحوه فعالیت اشخاص حقیقی و حقوقی غیرایرانی مجاز و تضامین لازم جهت ارائه خدمات مهندسی ساختمان.

ث) آیین‌نامه «رده‌بندی انواع ساختمان» با توجه به مولفه‌هایی از جمله کاربری، طبقات، کارکرد، زیربنا، انرژی، نگهداشت، ملاحظات پدافند غیرعامل، الزام استفاده از عضو حقوقی و ناظر مقیم در ساختمان‌های مشمول، مدت زمان دوره نظارت و اجرا و الزام به تهیه شناسنامه فنی و ملکی به منظور سیاستگذاری متناسب با مقیاس و ویژگی و اهمیت ساختمانها.

ج) آیین‌نامه «نحوه انتخاب، ارجاع و جایگزینی مهندس حرفه‌ای» به منظور ارتقای کیفیت فرآیند انجام خدمات مهندسی ساختمان و لزوم ارجاع کار توسط کارفرما.

ماده 5- در عنوان فصل دوم قانون، عبارت «و اختیارات» حذف و ماده (5) قانون به شرح زیر اصلاح میشود:
«ماده 5 – ارکان سازمان در سطح ملی شامل هر یک از سازمان استانها، هیأت عمومی سازمان، شورای مرکزی سازمان، رئیس سازمان، شورای انتظامی نظام مهندسی و بازرسان سازمان است و ارکان سازمان در سطح استان شامل مجمع عمومی، هیأت مدیره، شورای انتظامی استان و بازرسان استان است.»
ماده 6-

الف) صدر ماده (۹) قانون به شرح زیر اصلاح و بند «الف» آن حذف می‌شود:
«ماده 9- مجمع عمومی سازمان استان از اجتماع حضوری یا مجازی مهندسان حرفه‌ای حقیقی تشکیل می‌شود که وظایف آن به شرح ذیل است:»

ب) تبصره 3 ماده (9) به شرح ذیل اصلاح و یک تبصره به عنوان تبصره (4) به شرح ذیل الحاق میشود:
«تبصره 3 - موضوعات جلسه با درخواست رسمی حداقل بیست درصد (20%) مهندسان حرفه‌ای حقیقی سازمان استان در دستور جلسه مجمع عمومی استان قرار می‌گیرد.

تبصره 4- رأی اعضای مجمع عمومی قائم به شخص است و حق توکیل به غیر را ندارند.»

ماده 7- ماده (۱۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 10 – هر یک از سازمان‌های استان دارای هیأت مدیره، شورای انتظامی و بازرسانی است که برای مدت چهار سال از بین مهندسان حرفه‌ای حقیقی داوطلب واجد شرایط در ماده (11) این قانون با رأی مخفی اکثریت نسبی مهندسان حرفه‌ای حقیقی، به صورت حضوری یا مجازی (الکترونیک) انتخاب می‌شوند.

اعتبارنامه اعضای هیأت مدیره توسط وزیر و احکام اعضای شورای انتظامی و بازرسان سازمان استان توسط رئیس سازمان باید پیش از پایان دوره صادر شود. تداوم اعتبارنامه‌ها و احکام موضوع این ماده، منوط به داشتن شرایط ماده ۱۱ این قانون در تمام دوره تصدی می‌باشد.

تبصره- سازمان مکلف است با همکاری وزارت راه و شهرسازی با هدف شفاف‌سازی اطلاعات و یکپارچه‌سازی خدمات مهندسی ساختمان (مهندسان حرفه‌ای، کاردان‌ها و معماران تجربی) و کارنامه حرفه‌مندی اعضا، «سامانه جامع نظام مهندسی ساختمان کشور» را حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون راه‌اندازی نماید تا امور سازمان، سازمان‌های استان و اعضا از این طریق انجام پذیرد.»

ماده 8- در صدر ماده (11) قانون عبارت «ارکان سازمان و سازمان استان به استثنا نمایندگان انتصابی قوه قضائیه و وزارت راه و شهرسازی» جایگزین عبارت «هیأت‌های مدیره سازمان‌های نظام مهندسی» می‌شود.

ماده 9- در ماده (12) قانون، عبارت «(7) و (15)» جایگزین عبارت «(5) و (25)» و در تبصره آن عبارت «آیین نامه اجرایی این ماده توسط وزارت راه و شهرسازی حداکثر شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.» جایگزین عبارت «نحوه شرکت اعضای علی البدل در جلسات هیأت مدیره در آیین نامه اجرایی این قانون معین خواهد شد.» می شود.

ماده 10- تبصره (2) ماده (13) قانون به شرح ذیل اصلاح می شود:

«تبصره 2 – هیأت اجرایی انتخابات مکلف است حداقل شش ماه پیش از پایان هر دوره، ترتیبات برگزاری انتخابات تمام ارکان را به صورت همزمان، از میان داوطلبان حائز شرایط برای عضویت در ارکان سازمان استان فراهم نماید.»

ماده 11- ماده (14) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

«ماده 14 – جلسات هیأت مدیره سازمان استان با حضور دو سوم اعضای اصلی رسمیت دارد و دستورات با اکثریت آراء نسبی حاضرین مصوب می شود.

هیأت مدیره سازمان استان در اولین جلسه از بین اعضای اصلی خود با اکثریت نسبی آرا مخفی یک هیأت رئیسه (شامل یک رئیس، یک نایب رئیس و یک دبیر برای هیأت مدیره) و یک خزانه دار برای سازمان استان برای مدت دو سال انتخاب می کنند و انتخاب مجدد آنها در همان دوره بلامانع است. خزانه دار، با حق رأی امکان حضور در تمام جلسات هیأت رئیسه را دارد.

رئیس هیأت مدیره، رئیس سازمان استان و مسئول اجرای تصمیمات هیأت مدیره و نمایندگی سازمان استان در مراجع قانونی است.

تبصره- هیأت مدیره سازمان استان، می تواند بر اساس دستورالعمل سازمان، کمیسیون های تخصصی و دفاتر نمایندگی ایجاد نماید.»

ماده 12-

الف) در صدر ماده (15) قانون، عبارت «و اختیارات» حذف می شود.

ب) در بند (4) ماده (15) قانون، عبارت «فرآیند» پس از عبارت «کنترل» اضافه و در بند (9) عبارت «اجرای جایگزین عبارت «اجرا و کنترل» می شود.

پ) چهار بند به شرح زیر به بعد از بند (15) ماده (15) قانون الحاق می شود و شماره بند (16) به (20) تغییر می کند:

16 - نظارت بر عملکرد سازمان استان و ارائه گزارش به شورای مرکزی و اداره کل راه و شهرسازی استان به صورت هر شش ماه یکبار

17 - نظارت بر تهیه و تدوین شناسنامه فنی و ملکی.

18 - برنامه ریزی جهت توسعه خدمات رفاهی و فرهنگی به اعضای سازمان استان.

19 - ارائه پیشنهاد در خصوص خدمات مهندسی ساختمان و نرخ آن بر اساس دستورالعمل وزارت راه و شهرسازی و متناسب با شرایط استان جهت تصویب در هیأتی مرکب از استاندار (در غیاب استاندار معاون عمرانی استاندار) (رئیس)، رئیس سازمان استان، مدیرکل راه و شهرسازی استان (دبیر)، شهردار مرکز استان و نماینده سازمان تا قبل از ابتدای هر سال شمسی.

ماده 13- ماده (17) قانون به شرح زیر اصلاح می شود و تبصره آن بدون تغییر باقی می ماند:

«ماده 17- هر سازمان استان متناسب با تعداد اعضای، دارای حداکثر سه شورای انتظامی بدوی متشکل از پنج عضو اصلی و یک عضو علی البدل است که شامل یک عضو حقوقدان معرفی شده از سوی رئیس کل دادگستری استان، چهار نفر از مهندسان حرفه ای حقیقی استان به عنوان عضو اصلی و یک نفر به عنوان عضو علی البدل است. رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردان های فنی و معماران تجربی به عهده شورای یاد شده است. وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجرا شدن این قانون آیین نامه اجرایی این ماده مشتمل بر تعداد شعب شورای انتظامی بدوی، چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب مجازات های انتظامی را تهیه نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند.

مجازات های انتظامی این قانون با تشخیص شورای انتظامی استان به ترتیب عبارتند از:

درجه 1 - تذکر کتبی بدون درج در پرونده

درجه 2 - اخطار کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان.

- درجه 3 - توییح کتبی با درج در پرونده عضویت در سازمان استان.
- درجه 4 - محرومیت موقت از استفاده از پروانه مهندسی به مدت سه ماه تا یک سال و ضبط پروانه مهندسی به مدت محرومیت.
- درجه 5 - محرومیت موقت از استفاده از پروانه مهندسی به مدت یک سال تا سه سال و ضبط پروانه مهندسی به مدت محرومیت.
- درجه 6 - محرومیت موقت از استفاده از پروانه مهندسی به مدت سه سال تا پنج سال و ضبط پروانه مهندسی به مدت محرومیت.
- درجه 7 - محرومیت دائم از عضویت در سازمان استانها و ابطال پروانه مهندسی.

ماده 14- ماده (18) قانون به شرح ذیل اصلاح می‌شود:

«ماده 18- سازمان و سازمان استان هر کدام دارای یک بازرس اصلی و یک بازرس علی‌البدل است که برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند. احکام بازرس سازمان توسط وزیر راه و شهرسازی صادر می‌گردد. بازرسان سازمان و سازمان استان مکلفند برای انجام وظایف خود، یک موسسه حسابرسی قانونی انتخاب کنند و در چارچوب قانون و آیین‌نامه مالی سازمان به حساب‌ها و ترازنامه سازمان و سازمان استان رسیدگی و گزارش‌های لازم را پانزده روز پیش از تشکیل هیأت عمومی یا مجمع عمومی به شورای مرکزی یا هیأت مدیره استان ارائه نمایند. بازرسان اصلی سازمان و سازمان استان می‌توانند بدون حق رأی در جلسات سازمان مربوطه شرکت نمایند و با اطلاع رئیس سازمان مربوطه حق مراجعه به کلیه اسناد و مدارک سازمان و سازمان استان را دارند بدون اینکه در عملیات اجرایی دخالت کنند و یا موجب وقفه در عملیات سازمان شوند.»

ماده 15- در ماده (19) قانون، عبارت «و اختیارات» حذف و بندهای «الف» تا «د» به شرح زیر اصلاح و دو بند الحاق می‌شود:

«الف- انتخاب افراد واجد شرایط عضویت در شورای مرکزی به ازای هر استان يك نفر با رعایت تناسب در رشته‌ها و معرفی به وزیر راه و شهرسازی جهت صدور حکم.

وزارت راه و شهرسازی مکلف است آیین‌نامه این بند را ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون تهیه نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند.

ب- انتخاب بازرسان اصلی و علی‌البدل سازمان و معرفی به وزیر راه و شهرسازی جهت صدور حکم

پ- استماع گزارش بازرسان سازمان و اظهار نظر نسبت به آن

ت- بررسی و تصویب برنامه و بودجه و تفریغ بودجه سازمان

ث- انتخاب اعضای مهندس برای عضویت در شورای انتظامی نظام مهندسی برای صدور حکم توسط رئیس

سازمان

ج- تعیین سهم سازمان از درآمد سازمان‌های استان.»

ماده 16- ماده (۲۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 20- اعضای شورای مرکزی که برای مدت چهار سال انتخاب می‌شوند، باید علاوه بر عضویت در هیأت مدیره سازمان استان، خوشنام و دارای سابقه انجام کارهای طراحی یا اجرایی یا علمی و تحقیقی و آموزشی برجسته و ارزنده باشند.»

ماده 17- در ماده (21) قانون، عبارت «و اختیارات» حذف و بندهای زیر به انتهای این ماده الحاق می‌شود:

ع - تهیه و تدوین نظام‌نامه خدمات مهندسی ساختمان و نظام‌نامه روابط مالی خدمات دهنده و خدمات گیرنده با لحاظ رفع تعارض منافع و خروج سازمان استان از روابط مالی.

ف - انتخاب اعضای هیأت رئیسه سازمان

ص - تدوین شرایط عمومی قراردادهای انجام خدمات مهندسی ساختمان فی‌مابین کارفرما (مالک) با مهندسان حرفه‌ای جهت ارائه خدمات مهندسی ساختمان و همچنین شرح خدمات، حدود مسئولیت و صلاحیت‌های حرفه‌ای و شرح وظایف و خدمات اعضای حقیقی و حقوقی طراح یا محاسب، ناظر و پیمانکار موضوع این قانون.

ق- ارائه پیشنهاد به وزارت علوم درخصوص عناوین رشته‌های جدید مرتبط با این قانون و سرفصل‌ها و میزان پذیرش مورد نیاز و ارائه پیشنهاد به وزارت راه و شهرسازی درخصوص تعداد پروانه مهندسی مورد نیاز به تفکیک

استان.

ر- تعیین نحوه و تأسیس نمایندگی سازمان در مناطق آزاد تجاری- صنعتی و اقتصادی و مناطق ویژه اقتصادی ایران با همکاری دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد کشور.
ماده 18- ماده (22) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود.

«ماده 22- «شورای مرکزی» دارای یک هیأت رئیسه (متشکل از یک رئیس و یک دبیر اجرایی و یک منشی) و یک خزانه‌دار است که در اولین جلسه، با اکثریت آراء از بین خود دو نفر را، برای تعیین رئیس شورای مرکزی که همان رئیس سازمان است، انتخاب و به وزیر راه و شهرسازی معرفی می‌کنند تا ایشان، یکی از آن دو نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی و رئیس سازمان جهت صدور حکم به مدت چهار سال به رئیس جمهور معرفی نماید. پس از انتخاب رئیس، شورای مرکزی از بین خود یک نفر را به عنوان دبیر اجرایی، یک نفر را به عنوان منشی و یک نفر را به عنوان خزانه دار سازمان برای مدت دو سال انتخاب می‌نمایند و انتخاب مجدد در همان دوره بلامانع است. خزانه‌دار می‌تواند با حق رأی در جلسات هیأت رئیسه سازمان شرکت نماید.

رئیس سازمان مکلف است در خصوص انتخاب شورای مرکزی و رئیس سازمان، تدابیری اتخاذ نماید که قبل از پایان دوره مسئولیت خود (بر اساس حکم رئیس جمهور) فرآیند مربوط، انجام شده باشد.»
ماده 19- ماده (24) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 24- شورای انتظامی نظام مهندسی شامل دو شعبه بدوی و تجدید نظر است. هر شعبه از پنج نفر عضو که یک قاضی با معرفی قوه قضائیه، دو نفر با معرفی وزیر راه و شهرسازی و دو نفر مهندس حرفه‌ای به عنوان عضو اصلی و یک نفر مهندس حرفه‌ای به عنوان عضو علی‌البدل با انتخاب هیأت عمومی به مدت چهار سال تشکیل می‌شود. آرای «شورای انتظامی نظام مهندسی» با اکثریت سه رأی موافق، قطعی و لازم‌الاجرا است.

تخلفات ارکان سازمان و سازمان استان در شعبه بدوی رسیدگی می‌شود. تجدید نظر آرای شعب بدوی شورای انتظامی نظام مهندسی و شورای انتظامی استان، در شعبه تجدید نظر رسیدگی می‌شود.»

ماده 20- در ماده (25) قانون، عبارت «یک سال» جایگزین عبارت «معینی» می‌شود.

ماده 21- در ماده (27) قانون، عبارت «که به وسیله سازمان استان معرفی می‌شوند.» حذف می‌شود.

ماده 22- دو تبصره به شرح ذیل به ماده (30) قانون الحاق می‌شود:

«تبصره 1- وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت شش ماه پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون با همکاری وزارت کشور و سازمان برنامه و بودجه و سازمان، آیین‌نامه بازرسی و پایش (کنترل) ساختمان و تسهیل فرآیند صدور پروانه ساختمان را تهیه نماید و به تصویب هیأت وزیران برساند.

تبصره ۲ - مالکان یا اشخاصی که پروانه ساختمان و سایر مجوزهای ساختمانی به نام آنها صادر شده است مکلفند کلیه مقررات و ضوابط شهرسازی، مقررات ملی ساختمان ایران و ضوابط حاکم بر طراحی و اجرای عملیات موضوع پروانه و مجوزها را رعایت کنند و در صورتی که در اثر عدم رعایت ضوابط و مقررات مذکور به شرط اثبات تقصیر توسط مرجع قضایی در هر زمان خسارتی متوجه اشخاص ثالث، اموال عمومی یا محیط زیست شود مسئولیت آن متوجه مالکان یا اشخاصی است که پروانه ساختمان به نام آنها بوده است. چنانچه مالکان یا صاحبان پروانه ساختمان هر بخش از مسئولیت‌های فوق را به اشخاص دارای پروانه مهندسی صاحب صلاحیت لازم قانونی واگذار کرده باشند به شرط اثبات ناشی بودن خسارت، از قصور یا تقصیر آنان، مسئولیت جبران خسارت و تحمل مجازاتهای مترتب بر آن متوجه اشخاص مقصر می‌باشد. این بند نافی سایر مسئولیت‌های عوامل دخیل در احداث ساختمان نمی‌باشد.

مالکان یا صاحبان پروانه ساختمان، مسئول تضمین کیفیت و مصالح به کار رفته در ساختمان به مدت تعیین شده توسط وزارت راه و شهرسازی بر اساس رده بندی موضوع ماده (4) این قانون هستند. مدت مسئولیت مهندسان حرفه‌ای منطبق با دوره زمانی تضمین کیفیت ساختمان می‌باشد.»

ماده 23-

الف) عبارت «استفاده از عنوان مهندس حرفه‌ای به هر شیوه اعم از مهر، امضا و تابلو برای افراد فاقد پروانه مهندسی و» به ابتدای ماده (32) قانون اضافه می‌شود.

ب) عبارت «به جهت جلوگیری از تعارض منافع صرفاً» به ابتدای بند «د» ماده (32) قانون اضافه می‌گردد.

پ) یک تبصره به شرح زیر به ماده (32) قانون الحاق می‌شود:

«تبصره- سازمان موظف است دسترسی‌های لازم در سامانه تبصره ماده (10) این قانون را برای سازمان ثبت اسناد و املاک کشور برقرار سازد. ثبت معاملات ساختمانهای جدیدالاحداث که زمان صدور پروانه ساختمانی آنها پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون است، منوط به ارائه شناسنامه فنی و ملکی، به عنوان یکی از اسناد لازم توسط انتقال دهنده سند در دفاتر اسناد رسمی می‌باشد.»

ماده 24- ماده (37) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

«ماده 37 - هزینه‌های سازمان، سازمان استان و ارکان آنها و تأمین بخشی از هزینه بیمه مهندسان حرفه‌ای فاقد رابطه استخدامی و بیمه، از محل حق عضویت‌های پرداختی اعضا (ثابت)، درصدی از حق الزحمه دریافتی آنها (متغیر)، درآمد حاصل از تهیه و نظارت بر فرآیند صدور شناسنامه فنی و ملکی، صندوق مشترک سازمان استان‌ها، کمک‌های اعطایی دولت یا نهادها یا اعضای حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، آموزشی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درآمد ناشی از هزینه‌های دادرسی شورای انتظامی و داوری تأمین می‌شود. درصدی از درآمد عملیاتی سازمان استانها متعلق به سازمان است که میزان آن با پیشنهاد سازمان و تصویب هیأت عمومی تعیین می‌شود.»

ماده 25-

الف) در ماده (39) قانون، عبارت «پنج در ده هزار (0.0005)» جایگزین عبارت «دو در ده هزار (0.0002)» و عبارت «سه در ده هزار (0.003)» جایگزین عبارت «یک در ده هزار (0.001)» و عبارت «و هزینه بیمه مهندس حرفه‌ای فاقد هرگونه رابطه استخدامی و بیمه» بعد از عبارت «در مصرف انرژی» اضافه می‌شود.

ب) یک تبصره به شرح ذیل به ماده (39) قانون الحاق می‌شود:

«تبصره - وزارت راه و شهرسازی مکلف است با همکاری سازمان ضمن شناسایی مهندسان حرفه‌ای فعال فاقد بیمه و رابطه استخدامی، اعتبار مورد نیاز به منظور تأمین پنجاه درصد (50%) از سهم هزینه بیمه شده را از محل منابع این ماده تأمین نماید و در صورت عدم تکافو از منابع ماده (37) این قانون استفاده نماید. تأمین پنجاه درصد (50%) مابقی حق بیمه برعهده مهندسان حرفه‌ای مذکور می‌باشد.»

ماده 26 - در ماده (40) قانون، عبارت «از یک درصد (1%) تا پنج درصد (5%) هزینه ساخت ساختمان، اعلامی سالانه توسط وزارت راه و شهرسازی به ازای هر مترمربع زیربنای ساخته شده» جایگزین عبارت «حسب مورد به پرداخت جزای نقدی ده میلیون (10.000.000) ریال» می‌شود.

ماده 27. یک تبصره به ماده (41) قانون الحاق می‌شود:

«تبصره. در راستای اجرای نظام فنی یکپارچه کشور، وزارت راه و شهرسازی مکلف است ظرف مدت حداکثر یک سال، مشترکاً با سازمان برنامه و بودجه کشور و همکاری سازمان، ضمن شناسایی کلیه ضوابط و معیارهای فنی مرتبط و مشابه با ضوابط نظام فنی و اجرایی کشور، نسبت به بازنگری مقررات ملی ساختمان ایران با هدف یکپارچه سازی ضوابط و معیارهای فنی اقدام نماید.

پس از بازنگری، مقررات ملی ساختمان ایران در کل کشور به صورت یکپارچه در نظام فنی و اجرایی و این قانون ملاک عمل است.»

ماده 28- در سراسر متن قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374/12/22، تمام عبارات «پروانه اشتغال به کار» و «پروانه صلاحیت حرفه‌ای» به عبارت «پروانه مهندسی» و همچنین عبارت «اشخاص حقیقی و حقوقی» به عبارت «اعضای حقیقی و حقوقی» تغییر می‌کند.

دوره مسئولیت تمام ارکان فعلی سازمان استان پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون همزمان با اتمام دوره تصدی هیأت مدیره سازمان استان پایان می‌یابد.

سوابق قانونی

قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان مصوب 1374/12/22

ماده 1 - تعریف: نظام مهندسی و کنترل ساختمان عبارت است از مجموعه قانون، مقررات، آئین نامه ها، استانداردها و تشکلهای مهندسی، حرفه ای و صنفی که در جهت رسیدن به اهداف منظور در این قانون تدوین و

به مورد اجراء گذاشته می‌شود.

ماده 2 - اهداف و خط مشی این قانون عبارتند از:

1 - تقویت و توسعه فرهنگ و ارزشهای اسلامی در معماری و شهرسازی.

6 - ارتقای دانش فنی صاحبان حرفه ها در این بخش.

ماده 3 - برای تأمین مشارکت هر چه وسیعتر مهندسان در انتظام امور حرفه ای خود و تحقق اهداف این قانون در سطح کشور «سازمان نظام مهندسی ساختمان» که از این پس در این قانون به اختصار «سازمان» خوانده می‌شود و در هر استان یک سازمان بنام «سازمان نظام مهندسی ساختمان استان» که از این پس به اختصار «سازمان استان» نامیده می‌شود، طبق شرایط یاد شده در این قانون و آئین نامه اجرائی آن تأسیس می‌شود. سازمانهای یاد شده غیرانتفاعی بوده و تابع قوانین و مقررات عمومی حاکم بر موسسات غیرانتفاعی می‌باشند.

ماده 4 - از تاریخی که وزارت راه و شهرسازی با کسب نظر از وزارت کشور در هر محل حسب مورد اعلام نماید، اشتغال اشخاص حقیقی و حقوقی به آن دسته از امور فنی در بخشهای ساختمان و شهرسازی که توسط وزارت یاد شده تعیین می‌شود مستلزم داشتن صلاحیت حرفه ای است این صلاحیت در مورد مهندسان از طریق پروانه اشتغال به کار مهندسی و در مورد کاردانهای فنی و معماران تجربی از طریق پروانه اشتغال به کار کاردانی یا تجربی و در مورد کارگران ماهر از طریق پروانه مهارت فنی احراز می‌شود مرجع صدور پروانه اشتغال به کار مهندسی و پروانه اشتغال به کار کاردانی و تجربی وزارت راه و شهرسازی و مرجع صدور پروانه مهارت فنی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تعیین می‌گردد. شرایط و ترتیب صدور، تمدید، ابطال و تغییر مدارک صلاحیت حرفهای موضوع این ماده و چگونگی تعیین، حدود صلاحیت و ظرفیت اشتغال دارندگان آنها در آئین نامه اجرائی این قانون معین می‌شود.

تبصره 1 - وزارت راه و شهرسازی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حسب مورد موظفند ظرف 10 سال از تاریخ ابلاغ این قانون با استفاده از همکاری شهرداریها، مهندسان و سازمانها و تشکلهای حرفهای و صنفی شاغل در این بخشها دامنه اجرای این ماده را به کل کشور توسعه دهند، اهداف مرحلهای این امر و بودجه مورد نیاز برای آموزش و آزمون اشخاص و سامان بخشیدن به صنوف و حرف فنی شاغل در این بخشها همه ساله در بودجه سالیانه دستگاه اجرائی مربوط پیش بینی خواهد شد.

تبصره 2 - کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیرایرانی جهت انجام خدمات موضوع این قانون باید مدارک صلاحیت حرفه ای موقت دریافت دارند.

ماده 5 - ارکان سازمان عبارت است از هر یک از سازمان استانها، هیات عمومی سازمان، شورای مرکزی سازمان، رئیس سازمان و شورای انتظامی نظام مهندسی.

ماده 9 - مجمع عمومی سازمان استان از اجتماع تمامی اشخاص حقیقی عضو دارای حق رأی سازمان که منحصر به دارندگان مدرک تحصیلی در رشته های اصلی مهندسی ساختمان و رشته های مرتبط است تشکیل می‌شود و وظایف و اختیارات آن به شرح زیر است:

الف - انتخاب اعضای هیات مدیره.

تبصره 3 - بازرسان در اولین جلسه فوق العاده مجمع عمومی و به پیشنهاد هیات مدیره تعیین می‌شوند.

ماده 10 - هر یک از سازمانهای استان دارای هیات مدیره ای خواهد بود که از بین اعضای داوطلب واجد شرایط در رشته های اصلی مهندسی ساختمان برای یک دوره سه ساله انتخاب خواهد شد و انتخاب مجدد اعضای هیات مدیره بلامانع است.

ماده 11 - شرایط انتخاب شوندگان هیات های مدیره سازمانهای نظام مهندسی به شرح زیر می‌باشد:

ماده 12 - تعداد اعضای اصلی هیات مدیره سازمان استانها بین 5 و 25 نفر متناسب با تعداد اعضاء به تفکیک رشته های اصلی خواهد بود.

ماده 13 -

تبصره 2 - اولین دوره انتخابات هیات مدیره بوسیله وزارت راه و شهرسازی برگزار می‌شود.

ماده 14 - هیات مدیره سازمان استان نماینده آن سازمان بوده و دارای هیات رئیسه ای متشکل از یک رئیس، دو نایب رئیس و یک دبیر برای انجام وظایف خود به ترتیب مندرج در آئین نامه اجرائی خواهد بود و می‌تواند به تعداد

لازم کمیسیونهای تخصصی و دفاتر نمایندگی تأسیس نماید. تفویض اختیار هیات مدیره به این کمیسیونها و نمایندگیها از مسوولیت آن هیات نمی کاهد. رئیس هیات مدیره، رئیس سازمان استان نیز محسوب می شود.

ماده 15 - اهم وظایف و اختیارات هیات مدیره به شرح زیر است:

- 1 - برنامه ریزی در جهت تقویت و توسعه فرهنگ و ارزشهای اسلامی در معماری و شهرسازی.
- 2 - برنامه ریزی به منظور رشد و اعتلای حرفه های مهندسی ساختمان و مشاغل مرتبط با آن.
- 3 - ارتقای دانش فنی و کیفیت کار شاغلان در بخشهای ساختمان و شهرسازی از طریق ایجاد پایگاههای علمی، فنی، آموزش و انتشارات.
- 4 - همکاری با مراجع مسوول در امر کنترل ساختمان از قبیل اجرای دقیق و صحیح مقررات ملی ساختمان و ضوابط طرحهای جامع و تفصیلی و هادی شهرها توسط اعضای سازمان حسب درخواست.
- 5 - نظارت بر حسن انجام خدمات مهندسی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی در طرحها و فعالیتهای غیردولتی در حوزه استان و تعقیب متخلفان از طریق مراجع قانونی ذیصلاح.
- 6 - مشارکت در امر ارزشیابی و تعیین صلاحیت و ظرفیت اشتغال به کار شاغلان در امور فنی مربوط به فعالیتهای حوزه های مشمول این قانون.
- 7 - دفاع از حقوق اجتماعی و حیثیت حرفه ای اعضا و تشویق و حمایت از فعالیتهای با ارزش و برگزاری مسابقات حرفه ای و تخصصی و معرفی طرحهای ارزشمند.
- 8 - تنظیم روابط بین صاحبان حرفه های مهندسی ساختمان و کارفرمایان و کمک به مراجع مسوول در بخش ساختمان و شهرسازی در زمینه ارجاع مناسب کارها به صاحبان صلاحیت و جلوگیری از مداخله اشخاص فاقد صلاحیت در امور فنی.
- 9 - کمک به ترویج اصول صحیح مهندسی و معماری و همکاری با وزارت راه و شهرسازی در زمینه تدوین، اجرا و کنترل مقررات ملی ساختمان و استانداردها و معیارها.
- 10 - کمک به ارتقای کیفیت طرحهای ساختمانی، عمرانی و شهرسازی در محدوده استان و ارائه گزارش بر حسب درخواست، شرکت در کمیسیونها و شوراهای تصمیم گیری در مورد اینگونه طرحها و همکاری با وزارت راه و شهرسازی و شهرداری ها در زمینه کنترل ساختمان و اجرای طرحهای یاد شده با استفاده از خدمات اعضای سازمان استان.
- 11 - ارائه خدمات کارشناسی فنی به مراجع قضائی و قبول داورى در اختلافاتی که دارای ماهیت فنی است.
- 12 - همکاری با مراجع استان در هنگام بروز سوانح و بلایای طبیعی.
- 13 - تایید ترازنامه سازمان و ارائه آن به مجمع عمومی.
- 14 - معرفی نماینده هیات مدیره سازمان جهت عضویت در کمیسیونهای حل اختلاف مالیاتی در رسیدگی و تشخیص مالیاتی فنی و مهندسی اعضا سازمان.
- 15 - تهیه و تنظیم مبانی قیمتگذاری خدمات مهندسی در استان و پیشنهاد به وزارت راه و شهرسازی، مرجع تصویب مبانی و قیمت خدمات مهندسی در آئین نامه اجرایی تعیین می گردد.
- 16 - سایر مواردی که برای تحقق اهداف این قانون در آئین نامه اجرایی معین می شود.

ماده 17 - هر سازمان استان دارای یک شورای انتظامی متشکل از یک نفر حقوقدان به معرفی رئیس دادگستری استان و دو تا چهار نفر مهندس خوشنام که به معرفی هیات مدیره و با حکم شورای مرکزی سازمان نظام مهندسان ساختمان برای مدت سه سال منصوب می شوند خواهد بود و انتخاب مجدد آنان بلامانع است.

رسیدگی بدوی به شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی در خصوص تخلفات حرفه ای و انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردانهای فنی به عهده شورای یاد شده است. چگونگی رسیدگی به تخلفات و طرز تعقیب و تعیین مجازاتهای انضباطی و موارد قابل تجدیدنظر در شورای انتظامی نظام مهندسی در آئین نامه اجرایی تعیین می شود.

تبصره - مراجع قضائی برای رسیدگی به شکایات و دعاوی مطروح علیه اعضای سازمان استان که منشاء آنها امور حرفه ای باشد بنا به درخواست مشتکی عنه یا خوانده می توانند نظر کارشناسی سازمان استان محل را نیز خواستار شوند هیات مدیره مکلف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول استعلام، نظر خود را به طور کتبی اعلام

نماید و در صورت عدم اعلام نظر مراجع مربوط می‌توانند رأساً به کار رسیدگی ادامه دهند همچنین در سایر دعاوی که موضوع آنها مرتبط با مفاد این قانون باشد محاکم قضائی می‌توانند جهت انجام کارشناسی نیز از سازمان استان محل خواستار معرفی یک کارشناس یا هیات کارشناسی خبره و واجد شرایط شوند هیات مدیره سازمان استان مکلف است حداکثر ظرف مدت پانزده روز نسبت به معرفی کارشناس یا کارشناسان صلاحیتدار در رشته مربوط به ماهیت دعوی اقدام نماید. در مواردی که به لحاظ ماهیت کار، نیاز به وقت بیشتر باشد هیات مدیره می‌تواند با ذکر دلیل از مراجع قضائی ذیربط استمهال نماید.

ماده 18 - هر سازمان استان حسب مورد دارای یک یا چند بازرس می‌باشد که موظفند در چارچوب قانون و آئین نامه اجرائی آن و آئین نامه مالی سازمان به حسابها و ترازنامه سازمان استان رسیدگی و گزارشهای لازم را جهت ارائه به مجمع عمومی تهیه نمایند و نیز تمامی وظایف و اختیاراتی را که بموجب قوانین و مقررات عمومی بعهده بازرس محول است انجام دهند. بازرسان مکلفند نسخه ای از گزارش خود را پانزده روز پیش از تشکیل مجمع عمومی به هیات مدیره تسلیم کنند. بازرسان با اطلاع هیات مدیره حق مراجعه به کلیه اسناد و مدارک سازمان را دارند بدون اینکه در عملیات اجرائی دخالت کنند و یا موجب وقفه در عملیات سازمان شوند.

ماده 19 - به منظور هماهنگی در امور سازمانهای استان هیات عمومی سازمان نظام مهندسی ساختمان که از این پس به اختصار «هیات عمومی» خوانده می‌شود از کلیه اعضای اصلی هیات مدیره سازمانهای استان در سطح کشور تشکیل می‌شود. هیات عمومی هر سال یک بار یک جلسه عادی با حضور نماینده وزیر راه و شهرسازی خواهد داشت و اولین جلسه عادی آن پس از انتخاب و آغاز به کار هیات مدیره سازمانهای استان در دو سوم استان های کشور (که باید در برگیرنده تمام سازمانهایی که دارای 700 نفر عضو یا بیشتر هستند، باشد) به دعوت وزارت راه و شهرسازی و جلسات بعد با دعوت شورای مرکزی نظام مهندسی ساختمان که از این پس به اختصار شورای مرکزی خوانده می‌شود، تشکیل می‌شود. جلسات فوق العاده هیات عمومی بنا به تصمیم آخرین جلسه عادی آن هیات و یا با تقاضای دو سوم اعضای شورای مرکزی و یا دعوت وزیر راه و شهرسازی تشکیل خواهد شد. وظایف و اختیارات هیات عمومی به شرح زیر است:

الف - انتخاب افراد واجد شرایط عضویت در شورای مرکزی به میزان حداقل دو برابر تعداد مورد نیاز در هر رشته (با قید اصلی و علیالبدل) جهت معرفی به وزیر راه و شهرسازی، برای انتخاب اعضای اصلی و علیالبدل شورای یاد شده از میان آنها.

ب - استماع گزارش سالیانه شورای مرکزی.

ج - تصویب خط مشی های عمومی پیشنهادهای شورای مرکزی.

د - حصول اطلاع از فعالیتهای، وضعیت و مشکلات سازمانهای استان و ارائه طریق به آنها.

ماده 20 - شورای مرکزی متشکل از 25 نفر عضو اصلی و 7 نفر عضو علی البدل با ترکیب رشته های یاد شده در آیین نامه است که از بین اعضای هیات مدیره سازمانهای استان معرفی شده از سوی هیات عمومی و توسط وزیر راه و شهرسازی برای مدت 3 سال انتخاب می‌شوند. اعضای شورای مرکزی باید علاوه بر عضویت در هیات مدیره سازمان استان، خوشنام و دارای سابقه انجام کارهای طراحی یا اجرایی یا علمی و تحقیقی و آموزشی برجسته و ارزنده باشند.

ماده 21 - اهم وظایف و اختیارات «شورای مرکزی» به این شرح است:

الف - برنامه ریزی و فراهم آوردن زمینه اجرای اهداف و خط مشی های این قانون با جلب مشارکت سازمان استانها و هماهنگی وزارت راه و شهرسازی.

ب - بررسی مسایل مشترک سازمانهای استان و سازمان نظام مهندسی و تعیین خط مشی های کوتاه مدت، میان مدت و درازمدت و ابلاغ آنها.

ج - ایجاد زمینه های مناسب برای انجام وظایف ارکان سازمان از طریق مذاکره و مشاوره با مراجع ملی و محلی، در امور برنامه ریزی، مدیریت، اجرا و کنترل طرحهای ساختمانی و شهرسازی و با مراجع قضایی در مورد اجرای مواد این قانون که به امور قضایی و انتظامی مربوط می‌باشد.

د - حل و فصل اختلافات بین ارکان داخلی سازمانهای استان، یا بین سازمانهای استان با یکدیگر یا بین اعضای سازمانهای استان با سازمان خود از طریق داوری.

ه - همکاری با وزارت راه و شهرسازی در امر نظارت بر عملکرد سازمانهای استان و اصلاح خط مشی آن سازمانها از طریق مذاکره و ابلاغ دستورالعملها.

و - همکاری با مراکز تحقیقاتی و علمی و آموزشی و ارائه مشورت های لازم در زمینه تهیه مواد درسی و محتوای آموزش علوم و فنون مهندسی در سطوح مختلف به وزارتخانه های آموزش و پرورش و فرهنگ و آموزش عالی.

ز - همکاری با وزارت راه و شهرسازی و سایر دستگاههای اجرایی در زمینه تدوین مقررات ملی ساختمان و ترویج و کنترل اجرای آن و تهیه «شناسنامه فنی و ملکی ساختمانها» و برگزاری مسابقات حرفه ای و تخصصی.

ح - همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در زمینه ارتقای سطح مهارت کارگران ماهر شاغل در بخشهای ساختمانی و شهرسازی و تعیین استاندارد مهارت و کنترل آن.

ط - تلاش در جهت جلب مشارکت و تشویق به سرمایه گذاری اشخاص و موسسات در طرحهای مسکن و تأسیسات و مستحقات عمرانی عام المنفعه و همکاری با دستگاههای اجرایی در ارتقای کیفیت این گونه طرحها.

ی - جمع آوری کمکهای داخلی و بین المللی جهت کمک به دستگاههای مسوول در امر امداد و نجات در زمان وقوع حوادث غیرمترقبه.

ک - همکاری در برگزاری آزمونهای تخصصی مهندسين، کاردانان فنی و کارگران ماهر و آموزشهای تکمیلی برای بهنگام نگاه داشتن دانش فنی و همچنین شناسایی و تدارک فرصتهای کارآموزی و معرفی به دانشگاهها.

ل - حمایت اجتماعی از اعضای سازمانهای استان و دفاع از حیثیت و حقوق حق آنها و همچنین دفاع از حقوق متقابل جامعه به عنوان مصرف کنندگان محصولات، تولیدات و خدمات مهندسی در بخش های ساختمان، عمران و شهرسازی.

م - مشارکت در برگزاری کنفرانسها و گردهمایی های تخصصی در داخل کشور و در سطح بین المللی.

ن - ارائه گزارش عملکرد به هیات عمومی و وزیر راه و شهرسازی.

س - ارائه نظرات مشورتی سازمان نظام مهندسی به دولت و دستگاههای اجرایی در زمینه برنامه های توسعه و طرح های بزرگ ساختمانی، عمرانی و شهرسازی حسب درخواست دستگاه های مربوط.

انجام وظایف شورای مرکزی در سطح کشور، مانع از اقدام هیات مدیره سازمان های استان در زمینه برخی از وظایف فوق که در مقیاس انسانی قابل انجام باشد، نخواهد بود.

ماده 22 - «شورای مرکزی» دارای هیات رئیسه ای است متشکل از یک رئیس و دو دبیر اجرایی و دو منشی که دبیران و منشی ها با اکثریت آراء ازین اعضا انتخاب می شوند. «شورای مرکزی» برای تعیین رئیس شورا، سه نفر را به وزیر راه و شهرسازی پیشنهاد می کند و وزیر یاد شده یک نفر را به عنوان رئیس شورای مرکزی که رئیس سازمان نیز محسوب می شود، جهت صدور حکم به رئیس جمهور معرفی می نماید. دوره تصدی رئیس سازمان سه سال و دوره مسوولیت سایر اعضای هیات رئیسه یک سال است و انتخاب مجدد آنان بلامانع می باشد.

ماده 24 - «شورای انتظامی نظامی مهندسی» از چهار نفر عضو سازمان که دو نفر با معرفی وزیر راه و شهرسازی و دو نفر دیگر با معرفی شورای مرکزی سازمان و یک حقوقدان با معرفی ریاست قوه قضائیه تشکیل می شود. نظرات «شورای انتظامی نظامی مهندسی» با اکثریت سه رأی موافق، قطعی و لازمالاجرا است.

ماده 25 - مهندسان متقاضی پروانه اشتغال به کار مهندسی در رشته های اصلی مهندسی ساختمان و رشته های مرتبط ضمن داشتن کارت عضویت نظام مهندسی استان مربوط و احراز شرایط یاد شده در آئین نامه موظفند پس از فراغت از تحصیل به مدت معینی که در آیین نامه برای هر رشته و پایه تحصیلی تعیین می شود، در زمینه های تخصصی مربوط به رشته خود، کارآموزی نمایند.

ماده 27 - وزارتخانه ها، موسسات دولتی، نهادهای، نیروهای نظامی و انتظامی، شرکت های دولتی و شهرداری ها می توانند در ارجاع امور کارشناسی با رعایت آئین نامه خاصی که به پیشنهاد مشترک وزارت راه و شهرسازی و وزارت دادگستری به تصویب هیات وزیران می رسد به جای کارشناسان رسمی دادگستری از مهندسان دارای پروانه اشتغال که بوسیله سازمان استان معرفی می شوند استفاده نمایند.

ماده 30- شهرداری ها و مراجع صدور پروانه ساختمان، پروانه شهرک سازی و شهرسازی و سایر مجوزهای شروع عملیات ساختمان و کنترل و نظارت بر این گونه طرحها در مناطق و شهرهای مشمول ماده (4) این قانون برای صدور پروانه و سایر مجوزها تنها نقشه های را خواهند پذیرفت که توسط اشخاص حقیقی و حقوقی دارنده پروانه اشتغال به کار و در حدود صلاحیت مربوط امضاء شده باشد و برای انجام فعالیتهای کنترل و نظارت از خدمات این اشخاص در حدود صلاحیت مربوط استفاده نمایند.

ماد 32 - اخذ پروانه کسب و پیشه در محلها و امور موضوع ماده (4) این قانون موکول به داشتن مدارک صلاحیت حرفه ای خواهد بود. در محلهای یاد شده اقدام به امور زیر تخلف از قانون محسوب می شود:
د - ارائه خدمات مهندسی طراحی، اجرا و نظارت توسط اشخاص حقیقی و حقوقی که مسوولیت بررسی یا تایید نقشه و یا امور مربوط به کنترل ساختمان آن پروژه را نیز بر عهده دارند.

ماده 37- هزینه های «سازمان» و ارکان آن از محل حق عضویت های پرداختی اعضاء صندوق مشترک سازمانهای استان، کمکهای اعطایی دولت، نهادهای اشخاص حقیقی و حقوقی، دریافت بهای ارائه خدمات پژوهشی، فنی و آموزشی، فروش نشریات و سایر مواد کمک آموزشی و مهندسی و درصدی از حق الزحمه دریافتی اعضاء بابت ارائه خدمات مهندسی ارجاع شده از طرف سازمان تأمین خواهد شد.

ماده 39- ذی حسابان و مسوولین امور مالی موظف اند در هنگام پرداخت به مشاوران و پیمانکاران طرحهای عمرانی کشور معادل 0/0002 (دو در ده هزار) از دریافتی آنها را کسر و شهرداریها معادل 0/001 (یک در هزار) از هزینه ساخت واحدهای مسکونی با زیربنای بیش از الگوی مصرف مسکن و واحدهای غیرانتفاعی را که هر ساله وسیله وزارتخانه های راه و شهرسازی و کشور تعیین میشود از سازندگان وصول و به حساب درآمد عمومی کشور واریز نمایند.

معادل 100 % (صد درصد) وجوه واریزی بر اساس ردیفی که به همین منظور در بودجه سنواتی پیش بینی میگردد در اختیار وزارت راه و شهرسازی قرار خواهد گرفت تا صرف انجام مطالعات و تدوین مقررات ملی ساختمان، امور کنترل ساختمان، ترویج و توسعه و اعتلای نظام مهندسی، کمک به سازمانهای نظام مهندسی ساختمان برای انجام وظایف قانونی خود، برقراری دورههای آموزشی در سطوح مختلف، برگزاری مسابقات حرفه ای و تخصصی و ترویج روشهای صرفه جوئی در مصرف انرژی نماید.

ماده 40 - متخلفان از مواد 32 و 34 و تبصره آن توسط مراجع قضائی حسب مورد به پرداخت جزای نقدی از 000/300/18 تا 000/000/200 ریال محکوم می شوند. پرداخت جزای نقدی مانع از پیگیری انتظامی نخواهد بود.

ماده 41 - در مورد تهیه، اجرا و نظارت بر طرحهای عمرانی (منظور در بودجه عمومی کشور) قانون برنامه و بودجه و ضوابط منبعث از آن جایگزین این قانون خواهد بود.